

MOTO:

Nu ezita să faci un pas mai mare atunci când situația o cere. Gândește-te că nu poți trece o prăpastie din două sărituri mici.

(David Lloyd George)

Învață să ascuți. O oportunitate poate bate la ușa ta foarte, foarte încet.

(Frank Tyger)

La Senat

Ședința din 25 octombrie 2005

Ordinea de zi a constat din două chestiuni principale:

1. Totalurile activității de studii în 2004-2005 și sarcini pentru anul universitar curent 2005-2006.

2. Starea actuală și activitățile desfășurate pentru completarea statelor cu cadre didactice cu grade științifice la FCIM și FRT.

Referatul în prima chestiune a fost prezentat de dl **Petru Todos**, prim-prorector, prof. univ., dr.

Analiza fiecărui an universitar trecut servește drept punct de reper pentru anul universitar care urmează: ce a fost „rău” pe viitor să fie eliminat, ce a fost „bun” – să fie continuat și amplificat.

Raportorul, dl Todos, a reamintit că încă în luna iunie 2004 a fost emis un ordin al rectorului UTM, dl **Ion Bostan**, cu numărul 254-r „Cu privire la pregătirea pentru activitatea didactică în anul universitar 2004-2005”, care prevedea:

- calcularea volumului sarcinii de studii și repartizarea în baza lui a unităților în lista de state a catedrelor;

- perfecționarea programelor de învățământ în corespundere cu modificările introduse în planurile de studii;

- examinarea la ședințe a rezultatelor a.u. 2003-2004, elaborarea planurilor de lucru a catedrelor și a planurilor individuale ale cadrelor didactice, acestea fiind axate pe perfecționarea formelor și metodelor de instruire, spre îmbunătățirea finalităților procesului de studii;

- întocmirea la timp a orarului de studii pentru semestrul de primăvară cu includerea obligatorie în el a orelor de consultații pentru proiectare;

- examinarea stării corpurilor de studii și a mobilierului acestora, elaborarea planului de reparație și desfășurarea lucrărilor respective cu implicarea studenților etc.

Realizarea măsurilor stipulate au asigurat pregătirea necesară pentru desfășurarea în condiții normale a studiilor.

Raportorul a specificat în continuare că prin diversele hotărâri și examinări s-a urmărit scopul creării mediului necesar unei activități de instruire adecvate cerințelor zilei, mobilizării catedrelor și

corpului profesoral la o muncă mai ordonată, mai insistentă, atât în cadrul activităților didactice, cât și în cadrul consultațiilor. Decanatele, șefii de catedră au intensificat controlul acestor activități. La catedre sistematic au fost realizate activități didactice publice. În regulamentul de promovare prin concurs sunt prevăzute deja cel puțin două activități publice obligatorii, cu o analiză detaliată la ședința catedrei. Prin hotărârea Senatului aceste activități publice au devenit obligatorii și pentru candidații la ocuparea posturilor de șef de catedră.

În vederea perfecționării procesului de studii și alinării lui la liniile de bază ale Procesului Bologna, în a. u. 2004-2005 la toate facultățile a continuat instruirea bazată pe sistemul de credite transferabile, au fost întreprinse măsuri de ajustare a prevederilor Regulamentului respectiv și a Ghidurilor pentru studenți la experiența deja acumulată, la cerințele Ghidului ECTS european, redacția 2004. A fost elaborat sistemul unic de ponderare a activităților de studii în cadrul diferitelor tipuri de discipline la etapa evaluărilor. El a fost examinat și aprobat la o ședință de lucru cu responsabilii pentru sistemul de credite transferabile la facultăți. În anul universitar 2004-2005 sistemul dat, găsindu-și reflectare în ghidurile pentru studenți elaborate către începutul anului universitar, a fost utilizat de toate facultățile și toate disciplinele.

O anumită atenție a fost acordată activității seminarelor metodice la catedre. În rapoartele de activitate a catedrelor pentru a. u. 2004-2005 a fost prevăzută un compartiment distinct „Activitatea seminarelor metodice”. Din rapoarte rezultă că catedrele sunt în căutarea de noi forme de instruire, adecvate situației actuale, că la ședințe s-au examinat diverse probleme ce țin de domeniul organizării studiilor.

În anul universitar 2004-2005 au continuat activitățile didactice cu **studenții dotați ai FIMCM și FIMM în grupe speciale organizate pe lângă catedra „Rezistența materialelor”**. Eficiența acestei activități a fost examinată la catedră și la Consiliul FIMCM. Prin decizia Consiliului de Administrație, au fost organizate **grupe de elită**

la celelalte facultăți. Dar cursurile suplimentare care se fac în aceste grupe trebuie să aibă un scop bine determinat – **acumularea de puncte de credite pentru eventualele studii de masterat, ele trebuie privite ca nuclee ale viitoarelor grupe de masterat**.

Ca și în anii precedenți, o atenție majoră s-a acordat asigurării procesului educațional cu literatură didactică și metodică. În realizarea acestui obiectiv un rol deosebit îl are biblioteca. Strategia de dezvoltare a Bibliotecii a fost axată pe implementarea principiilor de calitate în vederea îmbunătățirii serviciilor oferite beneficiarilor.

În anul universitar 2004-2005 numărul de documente intrate în bibliotecă a constituit 19463 ex./1394 titluri.

Au fost deserviți **14967** beneficiari, dintre care 13780 studenți. Au fost înregistrate **466415** vizite și s-au împrumutat **750437** ex. documente din colecția bibliotecii.

Beneficiarii au acces la bazele de date locale (Catalogul Electronic al bibliotecii, colecții de publicații electronice), internaționale (baze de date EBSCO, VINITI, resurse electronice disponibile prin proiectul INTAS PERI), servicii Internet.

Un eveniment important a fost lansarea pe site-ul Bibliotecii a **Expozițiilor Virtuale**, ce permit o informare rapidă a beneficiarilor cu publicațiile nou intrate în colecție.

Cu satisfacție putem menționa că biblioteca tehnică a UTM începe a se contura ca o **bibliotecă modernă, informatizată**. Dar mai sunt multe de făcut. 30 de vizite/student într-un an (o vizită pe săptămână) este prea puțin.

Din partea corpului profesoral au fost depuse anumite eforturi privind asigurarea procesului de studii cu literatură. Au fost elaborate lucrări didactice și metodice pentru cursurile teoretice, seminare, lucrările de laborator, proiectări și stagii de practică. În anul universitar 2004-2005 au fost editate **140** de lucrări cu un volum de **600** coli de tipar și un număr de **12 mii** de exemplare. Au publicat lucrări didactico-metodice **38** din **56** de catedre. Avem și aici rezerve.

Continuare în pag. 2

Absolvenții UTM

Inginerul Doga cinstește în versuri Alma Mater

La pragul sfânt

Spre Dascălii, împărțind lumină,
Devreme ce-au încărunțit nepământește
O Alma Mater calea ne-nlumină,
O Facultate ne îndeamnă părintește.

În templul Sacru, îmbiați de-o rază,
Cea rază ce nîcîcînd nu va apune
Venim setoși cu conștiința trează
Spre-altarul venerat de Rațiune.

Unde Simbolul semnificativ se-mbină
Cu Gîndul, cel cuprinzător din taina Cărții,
Venim s-alegem Grăul din neghină,
Să descifrăm, accelerați, Formula Vieții.

Unde e Liniștea-nțeleaptă și divină
Ș-un Ochi Ceresc cu geana-i o păzește,
Chiar Soarele apusul și-l amână
Și-aici, la Pragul Sfânt mai zăbovește.

Cât Aștrii oferi-ne-vor lumină
Ș-un Văz Suprem ne mai călăuzește,
O Alma Mater calea ne-nlumină,
O Facultate ne îndeamnă părintește.

Alexandru DOGA,
absolvent IPC, grupa TCM-741,
anul absolvirii - 1979

La Consiliul de Administrație al UTM Preocupări serioase privind bacul

Pe agenda ședinței din 7 noiembrie a.c. a fost fixată chestiunea „Rezultatele sesiunii intermediare la matematică, fizică, chimie și sarcinile privind perfecționarea instruirii în perspectiva participării studenților anului I L (întâi, liceu) la examenul de bacalaureat”.

Chestiune serioasă, deoarece încă prea mulți sunt studenții care sau nu reușesc la examenele de bac, sau nici nu doresc (ignoră) să obțină bacalaureatul în general (doar e benevol!).

Acum că Moldova a aderat la Procesul Bologna, trebuie înțeles de toți că bacul este o condiție absolută. Anul I (liceal) tocmai de aceea se și numește „liceal”, pentru că trebuie să aducă fiecărui student „bacalaureatul”. Și profesorii, și studenții trebuie să aibă în sine „motivația” pentru bac.

Responsabilitatea cade pe umerii catedrelor general-universitare – **fizica, matematica, chimia, parțial și informatica**. Era deci și cazul ca șefii acestor catedre să aibă cuvântul de analiză la Consiliu.

Dna **Rodica Sturza**, dnii **Ion Stratan**, **Vladimir Drăgan** și **Liviu Carcea**, șefii ai catedrelor, respectiv de Chimie, Fizică, Matematică și Informatică, au raportat asupra situației la sesiunea intermediară de examene ca un factor ajutător pentru studenții care ar trebui să susțină bacul. Dar se constată că mulți dintre studenții în cauză nu se prezintă la sesiunea intermediară, desconsiderând-o, ei zic că își vor rezolva ușor problemele la sesiunea principală – sesiunea de iarnă. Se știe însă că neprezentarea la sesiunea intermediară se notează cu „zero”, notă care se plusează la cea obținută la sesiunea de iarnă și se face o medie, care, desigur, nu poate fi satisfăcătoare în cele mai multe cazuri.

Tocmai aici avem de lucrat pe plan educativ. Șefii catedrelor amintite au relevat „lipsa motivației” la o bună parte de studenți pentru a obține bacul.

Consiliul de Administrație constată că în redresarea „motivației” date nu lucrează suficient de convingător tocmai profesorii respectivi, catedrele, decanatele și nici rectoratul. Va trebui intensificată și oarecum reorientată munca didactico-educativă în acest sens.

S-a evidențiat și o insuficiență a numărului de manuale, studii la materie de bac. În acest sens UTM va accepta cheltuielile suplimentare necesare pentru a procura cantitățile respective de manuale.

Se cere și o reorganizare a **seriilor** pentru predarea fizicii, matematicii, chimiei la UTM, Departamentul didactico-metodic având în acest sens misiunea replanificării.

Președintele Consiliului de Administrație, rectorul UTM, dl **Ion Bostan**, a specificat că analiza problemei bacului a scos în evidență un șir de lacune, vizând toate verigile universității: catedre, decanate, rectorat. Analiza va dinamiza eforturile organizatorice și didactico-educative întru ameliorarea în timp util a situației cu pregătirea studenților pentru a susține cu succes examenele de bacalaureat în 2005 – sarcină socială de importanță majoră.

P.S. Corespondentul „Mesagerului Universitar” a înregistrat anumite opinii în tema bacului la șefii de catedre participanți la ședința Consiliului de Administrație. Publicăm în continuare acest material. (Vezi pag. 3)

La punctul 2 de pe agenda ședinței a fost fixată „Situația la zi privind implementarea sistemului „Decanat” în Sistemul de Informatică a UTM. A raportat dl **Veaceslav Perju**, șeful Departamentului Informatică. S-a văzut că unele facultăți rămân încă restanțiere la implementarea Sistemului „Decanat” cu toate compartimentele acestuia și s-au formulat sarcini concrete de lucru.

Întotdeauna universitățile, ca și mamele (doar se numesc Alma Mater), poartă în suflet caldă afecțiune pentru absolvenții săi. Se bucură de succesele și se măhnesc de eșecurile lor...

Și absolvenții recunoscători, desigur, nutresc sentimente calde pentru universități. Un exemplu frumos este poezia „La pragul sfânt”, scrisă de absolventul anului 1979, dl **Alexandru Doga**, actualmente inginer proiectant tehnice la SA „Tutun-CTC”. De altfel, absolventul UTM, dl **Alexandru Doga**, este pasionat de poezie încă din adolescență, inclusiv, adică, de pe când era student-politehnist. Ceea ce demonstrează că realul și poeticul sunt roade bune și ale autorului, și ale Alma Mater care i-a creat viitorul.

Să urmărim pilda unor asemenea absolvenți!

Activitățile în domeniul organizării și desfășurării procesului de studii, de monitorizare a acestuia de către administrație, decani, șefi de catedre au creat un mediu favorabil pentru instruire, care au dat anumite rezultate. Rezultatul principal al anului de studii este noua promoție de ingineri licențiați: 1939 de absolvenți, inclusiv 1527 la învățământul de zi și 412 la fără frecvență. În promoția anului 2005 sunt absolvenți de la 50 de specialități și 11 specializări.

La susținerea proiectelor de diplomă se constată anumite schimbări pozitive. Sunt însă și destule aspecte negative, a spus raportorul. În formă sintetică, ele pot fi formulate astfel:

- capacitatea joasă a absolvenților de a formula și expune oral soluțiile tehnice propuse (SRE, MUG, GTC, EE);

- pregătirea insuficientă a absolvenților la disciplinele fundamentale (energetica industrială, automatică etc.);

- temele proiectelor sunt abstracte, departe de tematica reală și necesitățile întreprinderilor din republică (ILMA, Automatică, Telecomunicații, TV, TOAP, MTT, IMIU, DI, CCIA);

- conținutul neadecvat al compartimentelor economic și protecția muncii (SOE, MTT etc.).

Totalul activităților de studii în anul universitar precedent ne impun spre realizare importante sarcini pentru anul universitar care a demarat. Practic, ele rămân aceleași ca și în anii precedenți. Generalizându-le, se cere:

- să dăm dovadă de mai multă organizare și disciplină;

- să luăm în considerație calitatea contingenței pe care îl avem;

- să fim mai perseverenți în organizarea muncii de sine stătătoare a studenților, să ridicăm eficiența consultațiilor, să ne dezicem de atitudinea formală față de această formă de activitate didactică, respectând orarul realizării lor;

- să ne ordonăm activitățile în domeniul asigurării procesului de instruire cu literatura didactico-metodică necesară.

Pe marginea referatului prezentat de dl Petru Todos au avut loc dezbateri, din care fructificăm

ideile de fond.

- În lumina Procesului de la Bologna acum la UTM trebuie promovată cerința ca absolut toți studenții să obțină bacalaureatul.

- Pentru a aduce la cunoștința fiecărui student restructurarea învățământului la UTM în două cicluri (3+2; 4+1), prevedere a Procesului de la Bologna, în contractele respective să fie stipulat acest fapt.

- Pentru susținerea reușitei la studii la nivelul cerut trebuie să se ridice statutul consultațiilor la același nivel de responsabilitate ca și la orele de curs.

- Sarcinile pentru proiectele de diplomă trebuie să fie formulate în timp util, astfel ca perioada de lucru necesară asupra proiectului să fie rezonabilă.

- La Catedra Militară trebuie să fie înscriși studenți doar din anii superiori pentru a nu oferi unora dintre studenți posibilitatea de a-și suspenda grija serviciului militar încă la anii I sau II și apoi să-și găsească imediat un loc de muncă paralel cu studiile, acestea fiind desigur mult deteriorate.

- Să fie revizuită în mod radical spre îmbunătățire atitudinea față de învățământul cu frecvență redusă. În context se cere instituirea unui post de prodecan pentru învățământul cu frecvență redusă la facultățile cu peste 400 de studenți, precum prevede Regulamentul pentru învățământul dat.

- Dată fiind situația pregătirii slabe a elevilor în învățământul preuniversitar, este necesar ca facultățile UTM să practice adunări cu părinții, fapt ce ar ajuta la ridicarea reușitei didactice a studenților.

- A se ridica statutul de responsabilitate pentru munca educativă a îndrumătorului de grupă.

- A intensifica legătura decanatelor, a catedrelor de specialitate cu producția în scopul adecvării pregătirii tinerilor ingineri.

- Etapizarea proiectelor. A controla și îndruma studenții pe parcursul etapelor, dar numai la finalul proiectărilor. Proiectele trebuie să fie cifrate pentru a se evita copierea.

- A înăspri constrângerile pentru nefrecven-

țarea de către unii studenți a orelor până la examinare, dat fiind că frecvența este fundamentul reușitei.

- În scopul ridicării gradului de responsabilitate a profesorului pentru activitatea sa, a se purcede planificat la organizarea sondajelor „Profesorul prin prisma studentului”.

- A se forma o Comisie pentru coordonarea planurilor de învățământ pentru a elimina cazurile aberante când, de exemplu, pentru predarea a 3 discipline de specialitate se dau doar 32 de ore sau când o disciplină se predă alogic înaintea alteia.

În chestiunea a II-a de pe ordinea de zi, „Starea actuală și activitățile desfășurate pentru completarea statelor cu cadre didactice cu grade științifice la FCIM și FRT”, au avut expuneri decanii d-nii I. Balmuș și S. Andronic.

Din ambele expuneri s-a desprins ideea cunoscută de altfel: cadrele didactice cu grade științifice în cea mai mare parte au trecut sau pe aproape trec de vârsta pensionară, iar tineretul nu prea aspiră la profesorat din cauza salarizărilor slabe.

Și totuși acum, odată cu amplexarea pe care o cunoaște forma de masterat ca o trambulină spre doctorat, pare-se, un anumit tineret înclină spre cariera didactică. S-au adus cifre concludente de masteranți care deja s-au încadrat la diferite catedre. Dar problema poate fi condusă spre rezolvare deplină numai prin doctoratură. Pentru a ridica imaginea doctoraturii trebuie să mizăm pe studenții înclinați spre știință încă de pe la anii II-III ai universității. Acum în acest sens vor fi de bun augur și așa numitele grupe de elită, care se formează pe la facultăți. Studenții din aceste grupe, într-adevăr, iubesc știința, ei se înfrățesc cu laboratoarele de cercetări, le place tărâmul dat și sub conducerea prietenoasă a profesorilor noștri vor deveni, fără îndoială, acea rezervă de cadre cu grade științifice, spre care ne îndreptăm speranțele.

Dl V. Dorogan, prorector pentru cercetări științifice la UTM, evocând cifra de 250 de doctoranzi, ce exprimă doctorantura UTM de azi,

spune că cifra este, de fapt, bună, dar folosul e foarte mic din moment ce puțini sunt doctoranzi care își susțin tezele în termen. Mai bine o cifră mai mică, dar mai multe teze și aici ar fi plauzibilă ideea de a mări bursele pe contul reducerii numărului de locuri. Se mai lansează și ideea că doctorantura la forma „fără frecvență” să fie suprimată, în schimb să se dezvolte forma „competitori”.

Ca de obicei după dezbaterile chestiunilor de bază pe ordinea de zi a ședinței Senatului se află și punctul „Probleme curente”.

S-a hotărât ca în cadrul Serviciului Administrativ și Construcții capitale să fie formată o „Echipă pentru reparații” din 28 de specialiști care vor lucra anul în jur la tot felul de reparații ale blocurilor de studii și a căminelor. În timpul verii vor putea fi angajați la reparații și anumiți studenți. Universitatea va evita astfel tot felul de dificultăți la organizarea tenderelor și va face și economii financiare de cca 1 mil. de lei anual.

O altă hotărâre a Senatului se referă la formarea continuă a cadrelor. Se știe că la UTM există Centrul de Perfecționare și Recalificare a Cadrelor cu sediul în blocul de studii nr. 6 în campusul „Râșcani”. Dar iată că acum, după ce și-a încheiat activitatea Centrul moldo-britanic de reconversie a militarilor din rezervă cu sediul în blocul de studii nr. 10 din campusul „Botanica”, a apărut posibilitatea ca pe baza bine dotată ce a rămas să se extindă activitatea didactică de formare continuă și la campusul „Botanica” pe profilurile facultăților de acolo – FUA, FCGC și FIEB. Într-o anumită perspectivă va trebui ca aspectul formării continue să apară la toate facultățile UTM, s-a specificat la Senat.

Senatul UTM a hotărât în continuare și prezentarea candidaturii dlui A. Casian, prof. univ., dr. hab., la Guvernul RM pentru decorare cu ordinul „Gloria Muncii” în legătură cu aniversarea sa de 70 de ani și activitate de mai multe decenii pe tărâmul învățământului superior și cercetării tehnico-științifice.

Tânăra lectoră de la ILMA – în Germania la doctorat – 3 ani

Este vorba de dna Natalia Elița, lector superior la Catedra „Informatica și Limbi Moderne Aplicate” (ILMA), FUA. Într-un concurs organizat de Universitatea din Hamburg, Germania, tânăra noastră lectoră a câștigat o bursă de studii la doctorat pentru 3 ani.

Natalia Elița s-a transferat cu traiul pentru acești 3 ani la Hamburg, împreună cu familia (soțul), traiul fiind asigurat acolo de statul-gazdă, conform legilor germane.

Sigur că „norocul” nu pică bob sositor, din neant. Natalia Elița și-a afirmat ani buni deja devotamentul de cercetare într-o direcție lingvistică denumită „Procesarea limbajului natural” (PLN), în engleză – „Natural language procesing” (NLP), care acum, în procesul globalizării mondiale, este în vogă, deoarece se ocupă de traducerea dintr-o limbă în alta sub diferite aspecte. Dânsa a frecventat cu regularitate Școlile de Vară de caracter filologic, care se organizează alternativ din 2 în 2 ani: una în România (denumită EuroJan, adică „Eurolingvistică” sau „Eurolimbi”) și alta – în Bulgaria.

Iar anul acesta Natalia Elița, după cum ne-a relatat șeful catedrei ILMA, dl Liviu Carcea, conf. dr., a avut frumoasa inițiativă de a orga-

niza împreună cu profesorii de la Universitatea din Hamburg, pe care îi cunoștea mai demult în cercetările respective, să organizeze un proiect „TEMPUS” la noi, la FUA. Pe baza proiectului, în perioada 1-10 septembrie, în incinta FUA profesoara dna Cristina Vertan de la Departamentul „Informatica” al Universității Hamburg a susținut un model de prelegeri și lecții practice „Traduceri automate”. La modul au fost atrași profesorii și doctoranzii catedrei, dar și studenții anului V, fapt deosebit de benefic sub aspect educativ.

Ne dăm seama că acum, când se formează Uniunea Europeană – exemplu de globalizare – factorul lingvistic devine primordial în înlesnirea mobilității oamenilor. Iată deci că cercetările și instruirea ce se realizează la Catedra ILMA – FUA devin foarte actuale. Cu Hamburgul legăturile didactice se vor dezvolta.

În fotografii (stânga): Natalia Elița, lector superior la Catedra ILMA-FUA, acum doctorandă la Universitatea Hamburg;

Profesoara Cristina Vertan de la Universitatea Hamburg, susținând modulul „Traduceri automate”.

Prima Școală de Vară „Strategiile de comunicare în franceză”

Agenția Universitară a Francofoniei (AUF) și Universitatea Tehnică din Moldova au organizat în perioada 22 – 28 august 2005 prima Școală de Vară „Strategiile de comunicare în franceză în Republica Moldova” cu participarea profesorului de la Universitatea Bordeaux III din Franța, de Frank Suarez.

Această Școală de Vară a fost destinată studenților anului II ce-și fac studiile în Filiera francofonă a Facultății Tehnologii Alimentare, UTM și s-a desfășurat în două etape:

1. Studierea strategiilor de comunicare și perfecționarea nivelului de franceză.
2. Întâlniri cu șefi de întreprinderi, cercetători

în domeniu, manageri, specialiști în marketing etc., cu scopul de a dezvolta pe viitor oportunitățile pentru stagii și proiecte de cercetare.

La finele acestei școli de vară studenții au devenit titulari ai unui certificat de participare, semnat de AUF și UTM.

Școala de vară reprezintă un proiect ce are drept scop interacțiunea între procesul de studii cu mediul economic al țării, marcând astfel o nouă experiență pentru studenți.

Veronia LEVCENCO,
lector la Filiera francofonă „Tehnologii
Alimentare”

Bacul e necesar fiecărui student!

Ca o lozincă trebuie proclamată ideea anume în felul acesta: „**Bacul e necesar fiecărui student!**”. Este absolut necesar ca și profesorii în mod personal, și verigile didactico-organizatorice – catedre, decanate, rectorat cu subdiviziunile respective, și fiecare student în parte, și părinții să se pătrundă de ideea că fără bac diploma de licență este „știrbită”. **Fără bac noi nu ne putem alinia la Procesul de la Bologna**, care, printre altele, prevede o mobilitate liberă a tinerilor specialiști în Spațiul Unic European, dar peste tot în Europa **diploma de licență este recunoscută numai după ce prezinți și actul de bacalaureat**.

Și doar nu degeaba la UTM, de altfel ca și la alte universități din RM, există așa numitul **an I liceal**. Adică, toți, anume că toți studenții fac acest an pentru un anume scop – **bacul**. Doar e alogic să se învețe un an de studii pentru ca la finele acestor studii – liceale – să se

spună: „Cine dorește – poftim la examene de bac, cine nu – nu!”.

Toți trebuie să „dorească”, doar, repet, e un an liceal, un an tocmai în acest scop – bacul!

Dl **Vladimir Drăgan**, șeful **Catedrei de Matematică**, a elaborat un plan de măsuri în vederea îmbunătățirii muncii de pregătire a anului I liceal pentru susținerea bacalaureatului, din care extragem:

- În grupele anului I liceal să se aplice o muncă de lămurire în privința necesității bacului pentru **fiecare student**, încât toți să aibă asemenea convingere;
- Adunări cu părinții studenților anului I liceal, la care decanatele să explice **necesitatea bacului**;
- În sălile de lectură (biblioteca) să se organizeze expoziții de cărți și materiale destinate **pregătirii de bac**.

Planul catedrei prevede și alte măsuri de organizare tehnică a muncii didactice depusă de profesorii de matematică angajați în această activitate.

Și la **Catedra de Chimie** există un plan de acțiuni expus de dna **Rodica Sturza**, șefa catedrei, și în cadrul ședinței **Consiliului de Administrație**. Din acest plan extragem:

- procurarea manualelor liceale, cu care vor lucra studenții anului I liceal în sălile de lectură;
- turele să aibă limita maximă de 50, iar grupele – 25-30 de studenți;
- consultații obligatorii pentru studenți în orar;
- realizarea unui sistem de rating: prezența la ore, notele introduse în Internet pe site-ul UTM. Transparența aceasta va motiva studenții să frecventeze, să învețe; profesorii și părinții vor avea acces foarte comod la

situația școlară a studenților.

Acest punct cu transparență maximă se practică în Occident și, pe cât se vede, are eficiență educativă bună.

Și la Catedra de Chimie se prevăd măsuri în vederea ameliorării în continuare a situației cu bacul la FTMI.

Planul de acțiuni al **Catedrei de Fizică**, precum a demonstrat șeful catedrei, dl **Ion Stratan**, conține în temei aceiași pași. În plus, are și pași tehnici mai specifici privind specificul fizicii.

Extragem din acest plan câteva idei:

- catedra a revăzut programa la fizică pentru anul I „liceu” în sensul programei pentru **examenul de bac**, aprobată de ministerul de resort.
- a reorienta metodică de predare a fizicii în vederea pregătirii către **examenul de bac**: lecții de sinteză, probleme-tip, teste speciale etc.

Expoziții internaționale

UTM la „Infoinvent-2005”

La **Expoziția Internațională Specializată „Infoinvent+2005”**, care s-a produs între 9 și 12 noiembrie a.c. la **Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” SA din str. Ghiocilor, 1, Chișinău**, UTM s-a prezentat destul de solid, de altfel ca și în rândurile trecute.

La standul impunător al UTM în centru pe frontispiciu scrie: „**Program de stat: asigurarea competitivității produselor industriale în construcția de mașini în baza inovațiilor, know-how (pronunțat – „nou hau” – secret de producție), a materialelor noi și a tehnologiilor avansate. Coordonator de proiect, Ion Bostan, academician, A. Lupașco, dr. hab., V. Berzan, dr., V. Dulgheru, dr. hab., A. Toca, dr., T. Ambros, dr., I. Sobor, dr.**”

Centrul de greutate al întregului stand al UTM este anume acest „**program de stat**”, pe care l-am citat mai sus și pentru care dl **Ion Bostan a fost distins cu Premiul Guvernului Republicii Moldova**. În cuvântul de mulțumire dl Ion Bostan a specificat că suma de lei conținută în acest premiu o va împărți cu toți doctoranzii care cercetează în programul dat, pentru a stimula tineretul să vină în câmpul foarte interesant al cercetărilor tehnico-științifice spre binele țării.

În cadrul standului UTM au expus invenții și idei toate facultățile noastre, iar majoritatea dintre ele au fost distinse cu diferite decorații.

Dar, mai întâi, vom menționa „**Premiul mare al AGEPI**”, care i-a fost înmănat dlui **Valerian Dorogan**, dr. hab., prorector UTM. În continuare lista participanților la „Infoinvent-2005” din partea UTM (profesori, doctoranzi și masteranzi, studenți) este lungă și vom cita din ea numele lor precum au fost indicate în Catalogul Expoziției-forum: **Popa V., Volciuc O., Ursachi V., Tighineanu I., Luchian A., Ungureanu D., Rotari I., Sârbu I., Țugulea I., Bostan I., Dulgheru V., Bodnariuc I., Cozma T., Sochireanu A., Vengher D., Dicusară I., Trifan N., Martâniuc N., Toderăș M., Condric A., Potapov S., Ambros T., Mazuru S., Vaculenco M., Burlacu A., Enache M., Cojocaru A., Țurcanu D., Beregoi E., Alexei A., Nastas V., Nastas Al., Cazacu A., Ciupercă R., Ciobanu O., Ciobanu R., Cartofeanu V., Toca A., Șișianu T., Șișianu S., Lupan O., Vieru S., Caliman A., Vieru T., Secrieru V., Munteanu E., Dorogan A., Hartnagel H., Manole M., Sobor I., Kobăleanski N., Malcoci M., Lișmanschi D., Plațânda E., Stamatî M., Mârza O.**

Dar în afara listei din Catalog au mai fost încă destui participanți de la UTM la Expoziția „Infoinvent-2005”, așa că prezența inventică a noastră a fost masivă.

Se lucrează la UTM!

Trebuie să mai adăugăm că la „Infoinvent-2005” au participat și unele țări din CSI și de aceea expoziția a avut și un al doilea generic: „**CSI – produse științifice și tehnologii înalte**”. La „Infoinvent-2005” a participat și România.

Multe dintre instituțiile de cercetări din aceste țări au distins cu diplome pe unii inventatori din RM, inclusiv de la UTM.

La ceremonia de închidere s-a subliniat că Expoziția „Infoinvent-2005” a avansat mult nivelul de organizare și de cercetări, de inventică, încât atingea deja cote europene.

Știri de la facultăți

FUA. Coferință tehnico-științifică studențească pe probleme de protecție a mediului

Domnul **Iacob Bumbu**, prof. univ., dr. hab., Catedra „Ecotehnie, Management Ecologic și Inginerie a Apelor UNESCO- Cousteau” (șef catedră, dl **Sergiu Calos**), ne-a comunicat că în prezent este în plin proces de organizare Conferința tehnico-științifică studențească „Probleme de ecologie și biogeochimie”. Conferința va avea loc pe 7 decembrie 2005 și vor participa studenții anului 4-5, masteranzii, doctoranzii și profesorii FUA.

În calitate de redactor responsabil al Comitetului de organizare, dl I. Bumbu, ne-a adus la cunoștință că o asemenea conferință are loc pentru prima dată la facultate. Vor fi susținute circa 21 de lucrări științifice care vor fi publicate într-o culegere specială. Dl Bumbu ne-a mărturisit că în prezent se duc tratative cu Editura UTM pentru ca până la data desfășurării conferinței culegerea să fie deja tipărită.

Pentru viitor se intenționează organizarea conferinței în mod tradițional. Iată câteva cauze: dorința de participare și, evident, punerea pe ordinea de zi a problemelor de protecție a mediului și găsirea căilor de soluționare a acestora.

FCGC. Conferință tehnico-științifică

Domnul **Vasile Cotorobai**, conf. univ., dr., prodecan responsabil de cercetări științifice la FCGC, ne-a comunicat știri despre desfășurarea tradițională a Conferinței tehnico-științifice în cadrul facultății. Conferința tehnico-științifică de pe 17 noiembrie a.c. a avut două secții, în cadrul cărora au susținut rapoarte și lucrări studenții și masteranzii de la FCGC.

Coordonator al primei secții a fost dl **Gheorghe Moraru**. În cadrul acesteia au susținut rapoarte discipolii de la 4 catedre: „Construcții și Mecanica Structuralilor” (șef catedră, dl **Gheorghe Moraru**); „Tehnologia Construcțiilor” (șef catedră, dl **Iurie Dohmilă**); „Securitatea Activității Vitale” (dl **Efim Olaru**) și „Geodezie, Cadastru și Geotehnică” (dl **Vasile Grama**).

Coordonatorul secției a doua a fost dna **Svetlana Albu**. Au luat parte două catedre: „Evaluarea Imobilului, Economie și Management” (șef catedră, dna **Svetlana Albu**) și „Drept Patrimonial” (dna **Ala Climov**).

Dl V. Cotorobai ne-a informat că cele 13 lucrări susținute pe diverse teme vor fi publicate într-o culegere specială în cadrul facultății. Acest lucru oferă posibilitatea de manifestare și afirmare a studenților și masteranzilor din punct de vedere științific.

FIMCM. La „Etalon” e cald

După cum ne-a relatat dl **Iurie Ciofu**, șeful Catedrei „Studiul și Tehnologia Materialelor”, la uzina „Etalon” în secțiile, unde-și fac practica studenții, pe la începutul lunii noiembrie venise căldura

în radiatoare. Factorul căldurii este foarte important, pentru că vă închipuiți ce înseamnă să lucrați cu metalul, dacă în secție e frig. Factorul căldurii, în cazul studenților care lucrează cu metalul, este factor al procesului didactic și acest lucru a fost înțeles just de Administrația uzinei, de verigile respective din Administrația UTM, fiind rezolvat în timp util cu toate dificultățile care ni se întâmplă în cale.

Orele de lecții și de practică urmează acum în mod normal, iar rezistența răcelii a cedat, precum e și logic, în fața rezistenței metalului. Pentru că oamenii de la UTM sunt... responsabili.

FRT. Radioamatorii devin radioprofioniști

Dl **Ion Avram**, șeful Catedrei Radiocomunicații, președintele **Clubului studentesc tehnico-sportiv de radioamatori „Politehnic”**, la aproape un an de la fondarea acestuia, ne comunică vești îmbucurătoare. Vorba e că, începând cu semestrul II al anului universitar 2004-2005, studenții de la două facultăți – FRT și FCIM, precum și toți doritorii, vor avea posibilitatea să-și aprofundeze cunoștințele teoretice și practice în cadrul Clubului de radioamatori.

Secția „**Construire a aparatului radio**”, își are sediul în incinta Institutului de Cercetări Științifice „**ELIRI**” (sectorul Râșcani). Studenții care frecventează această secție au posibilitatea să macheteze și să realizeze „pe viu” pe plăci cu cablaj imprimat scheme radioelectronice pentru destinație diversă: amplificatoare, generatoare, stingătoare automate de lumină etc. La momentul actual, membrii secției „**Construirea aparatului radio**”, au realizat deja primele machete care funcționează. Machetele reprezintă scheme la amplificatoare și generatoare.

La fortificarea bazei materiale a clubului a fost de mare ajutor transferul de componente electronice de la Centrul de Implementare a Tehnologiilor Avansate „Etalon” din cadrul UTM. Aici se au în vedere: rezistoare, condensatoare, tranzistoare, diode, circuite integrate etc. Toate acestea au fost transferate pe gratis la Catedra Radiocomunicații, FRT.

Pentru primăvara anului 2006, dl Ion Avram ne-a mărturisit că intenționează **organizarea unei expoziții cu lucrări studențești**.

Vom sublinia și faptul foarte important că în cadrul secției „**Construirea aparatului radio**” își realizează **practica de producție** studenții anului IV de la FRT. Aceștia iau cunoștință cu procesele tehnologice de producere ale plăcilor cu cablaj imprimat.

17 noiembrie - Ziua Internațională a Studenților

Grupe fruntașe

Prezența la ore – factor primordial

Grupa EE-042 din anul **IIU** de la Facultatea de Energetică ne-a fost recomandată drept una dintre grupele fruntașe. Faptul că cei 17 studenți sunt serioși și știu pentru ce au venit la Universitatea Tehnică a Moldovei, a demonstrat-o și prezența lor completă în ziua fixată întâlnirii noastre. Noțiunile „absențe”, „a nu frecventa”, „a chiuli”, „a nu avea chef”, „a nu avea respect față de un profesor sau față de un obiect” – sunt excluse din viziunea lor de studenți.

Nota medie pe grupă e de cca. 8,7. Restanțieri, desigur, lipsesc. Frecvența pentru ei, la prelegeri, la lecțiile de laborator, este punctul forte. Și aceasta asigură însușirea aprofundată a profesiei. Tocmai aceste gânduri le-a subliniat studentul **Vasile Guja**. Dlui mai spune că au de studiat un volum enorm de material și orice obiect este important. De aceeași părere este și studentul **Oleg Mamulat**. Până la urmă, munca încordată este în favoarea studenților – îi educă profund.

După ultima lecție studenții „uită de universitate”? – i-am întrebat provocator. Toți au răspuns într-o voce: nici într-un caz. Studentul **Vadim Adajuc** concretizează: ne ducem la sala de calculatoare, în laborator, la bibliotecă sau întreținem discuții individuale cu profesorii – toate ne aduc

un mare folos.

Pentru ca o grupă să devină fruntașă, este deosebit de important rolul monitorului de grupă. **Denis Danciu** e în fruntea grupei din anul II. Este un bun organizator și dacă apare vreo neplăcere, știe cum s-o soluționeze pe cale diplomatică. Este respectat și susținut de colegi, iar aceștia sunt conștienți că un monitor de grupă trebuie să fie obiectiv și egal cu toți. Denis se străduie să fie mereu aproape de toți colegii, la cămin, precum și la facultate. **Iulia Bârsan** este unica domnișoară în grupă. Băieții sunt conștienți de situație: o ajută, o protejează. Dar și Iulia are „greutate”. Fiind conducătorul sindicatului în grupă, protejează desigur băieții.

În pofida faptului că au mult de învățat, acești studenți sărguincioși găesc timp și pentru alte ocupații. De exemplu, în prezent vreo trei tineri urmează Catedra Militară, alții fac cursuri de limbi străine. Pentru sport? Mai dificil, dar găesc timp. Studentul **Sergiu Aparatu** este unul dintre fondatorii ziarului studențesc al UTM „Adevărul studențesc”, precum și membru voluntar al Centrului de Sănătate pentru Tineri „Neovita”. Vom specifica și faptul că trei studenți de aici fac în paralel și studii în **grupa de elită** a facultății. Ei sunt: **Tudor Radiov**, **Alexandru Benzari** și **Dumitru Comerzan**. În grupa de elită

au posibilitatea de a acumula credite transferabile în plus. Creditele le vor fi de folos după absolvire la studiile de masterat.

Studenții energeticieni sunt mândri de profesia pe care și-o formează.

Studentul **Alexandru Garabagi** a ținut cu tot dinadinsul să revenim la subiectul frecvenței la ore, subliniind că un student sărguincios acumulează cca. 80 la sută din volumul de cunoștințe chiar în auditoriu.

Viziunea cetățenească a studenților din grupa despre care v-am relatat este, fără îndoială, un exemplu bun de urmat.

Educație

“Balul Bobocilor – 2005”

Ca și în anii precedenți, una din sărbătorile mult așteptate de către studenții UTM este bineînțeles “Balul Bobocilor”. Concursul desfășurat pe 25 octombrie în incinta Clubului de Agreement “Moscovia”, a evidențiat calitățile de ingeniozitate și inteligență. Au participat 10 perechi de la cele 10 facultăți.

Bobocii au concurat la 4 probe: “Prezentarea”, “Ingeniozitatea”, “Tema de acasă” și “Valsul bobocilor”. Toate cele 10 perechi, din start ar trebui de spus, s-au prezentat bine. “Prezentarea” și “Tema de acasă” nu au abundat ca în alți ani de teme de sex și băuturi. Au avut un caracter civic. Bobocii de la FUA prin intermediul unui dans au scos în evidență munca studenților buni și rolul lor în construirea “piatră cu piatră” a faimei UTM. Întrebările la “Ingeniozitate” au avut și ele un caracter educativ. Acestea au fost de genul: prezintă trei motive pentru care reprezintă facultatea ta la acest concurs; cum ai caracteriza profesia pe care ți-ai ales-o; dacă ar fi să fii un element chimic din Tabela Mendeleev, pe care l-ai

alege; dacă ar fi să-ți alegi un personaj literar pentru a-l juca într-o piesă de teatru, care ar fi acesta; care sunt cele mai importante trei lucruri pentru ca cineva să fie considerat cu spiritul de cetățean al Republicii Moldova? etc., etc.

La “Valsul bobocilor”, toți s-au legănat într-un magnific vals, ceea ce a demonstrat și pregătirea artistică a studenților.

Juriul i-a ales pe cei mai buni. Astfel, pe locul IV s-au plasat bobocii de la facultățile: FIEB, FTMIA, FIU, FIMCM, FCGC, FEn și FIMM; de locul III s-au învrednicit bobocii de la FRT; locul II – FCIM și locul I – a revenit bobocilor **Sorin Mereacre** și **Galinei Colodeev** de la FUA. Deci, acești doi studenți, vor purta numele de Mister Boboc și Miss Bobocica un an întreg.

Toți participanții au primit diplome și cadouri din partea Administrației UTM și Comitetului sindical – studenți (președinte, dl **Anatol Alexei**), precum și premii bănești.

Club studențesc

“Măștile pe care le purtăm”

De șase, ani în cadrul FCIM, Catedra de Științe Socioumane organizează pentru toți studenții un club filozofic. Clubul are menirea să adune studenți care sunt interesați de științele umanitare, iar temele întâlnirilor sunt foarte variate. Clubul este organizat de către studenții facultății și de profesorii catedrei numite. Odată în lună în aula 516 bl.3 au loc întâlnirile clubului. Întâlnirile au la bază dezbaterile temei stabilite din timp din propunerile unor profesori sau ale studenților.

Prima întâlnire din acest an a avut loc la 13 septembrie. Tema a fost una venită din partea studenților: “Măștile pe care le purtăm”. Moderatoarea discuției a fost **Aliona Bragarenco**, studenta anului II, ME-042. De asemenea, au participat dl **M. Braga**, șeful Catedrei ȘSU, profesori. Printre participanții

activi ai clubului se numără studenții **Maxim Grosu** (FI-051), **Nicolae Grimbovschi** (FAF-042), **Mihai Cepraga** (MF-042), **Elena Bujenița** (AI-041), **Vitalie Railean** (MF-042), **Violin Savca** (ME-042) etc. Generalizăm ideile din expunerile studenților: **necesitatea de a avea o gândire proprie; să fim noi înșine fără mască; să fim deschiși spre comunicare**. Alții însă au spus că este o necesitate **purtarea măștii**, viața e o scenă, iar noi ne jucăm rolul etc.

Invităm toți doritorii să vină la o nouă întâlnire a Clubului. Întâlnirile sunt deschise pentru toți doritorii.

Aliona Bragarenco, studentă,
anul II FCIM, președinta Clubului Filozofic,
Veronica Buzu, lector,
Catedra de Științe Socioumane

Eugen Cepoi – lider

Eugen Cepoi este monitorul grupei GTC-038, anul trei, Facultatea de Cadastru, Geodezie și Construcții, președinte al Biroului Sindical al facultății, iar de anul acesta și vicepreședinte al campusului Botanica în Comitetul Sindical al UTM. Iată câte “funcții” poate deține un singur student. Și învață bine: un lider întotdeauna este un exemplu.

Eugen ne spune: “Monitorul reprezintă capul ideilor în ce privește interesele grupei”. Știe să-și dirijeze 20 de colegi pe calea cea bună studențească: să frecventeze lecțiile, să nu apară restanțe etc. Pentru colegii poziția cetățenească a monitorului are efect educativ: toți îi dau zor la carte.

Eugen Cepoi este cumpătat, fapt ce rezultă dintr-o bună educație, iar cumpătarea lui influențează benefic grupa.

Grupa sa este unită. Băieții se ocupă și cu sportul, unii sunt încadrați în ansamblurile de cântec și dans popular “Tineretea”. Însuși Eugen cântă la vioară în ansamblu. Observăm deci, că pe lângă celelalte priceperi Eugen mai este și talentat.

În calitatea sa de președinte al Biroului Sindical al facultății are și câteva idei în ce privește partea culturală. Bunăoară, intenționează să organizeze **Balul Bobocilor** între FCGC și FIEB, sărbătoarea “Haloween”, campionatul de bowling la care să se încadreze colegii de la toate facultățile UTM. Tot cu grija lui Eugen s-a început pregătirea echipei TVC. Împreună cu alți colegi de ai săi intenționează să creeze site-ul facultății. Aici e de amintit că dl **Anatol Alexei**, președinte al Comitetului Sindical – studenți, îl ajută cu sfaturi și cu plasarea informației pe site-ul: www.sindicat.md La capitolul ideilor, Eugen Cepoi ne-a mai mărturisit că deoarece mulți studenți de la FCGC posedă diferite instrumente muzicale sau capacități vocale, intenționează ca în luna noiembrie a anului curent să organizeze un spectacol al FCGC și FIEB “Talentele blocului 10”, cu invitați profesioniști, la care profesorii și colegii vor avea posibilitatea să-i cunoască pe cei mai talentați.

Eugen Cepoi este o fire tenace. El reușește bine peste tot. Cauza este una: îi place să fie student, să fie monitor, să fie lider sindical, dar în primul rând, să lucreze și să aplaneze toate situațiile. Pentru că, spune Eugen, în orice situație există soluții. Pentru aceasta sunt aleși ei, monitorii de grupe și liderii sindicali, să încerce să le rezolve pe toate, în așa fel încât colegii să nu-și piardă încrederea în ei, ci, dimpotrivă, respectul față de aceștia să crească zilnic.

Educație

Studenții UTM și ASEM ascultă muzică... mecanică la flașnetă

Pe 20 septembrie a.c. sala de festivități a UTM era plină de un deosebit parfum muzical nostalgic. Era flașnetă! Un vechi, străvechi instrument muzical, apărut în Europa acum circa 300 de ani. Cu flașnetă muzicanții ambulanzii treceau din localitate în localitate și alinau sufletele publicului prin cântece de dragoste și dor. Flașnetă are forma unei lăzi, în interiorul căreia sunt fixate niște țevi, un foi și suluri, toate fiind puse în mișcare prin rotirea unei manivele, aproximativ ca la fântâna cu cicârâg (fântâna cu roată și val) sau la vârtelniță. Învârți manivela și din ladă vine tocmai melodia „programată” special pe val...

Străvechi instrument muzical, ce mai!...

Dar această „jucărie” muzicală împreună cu vocea unui cântăreț te înduioșează, te încălzește prin simplitatea, inocența sa, poate naivitate oarecum puerilă. Căci ea cântă doar sentimentele umane

într-o formă pură, parcă te-ar privi un copilandru.

În limba rusă lada asta muzicală veche se numește „șarmanca”, de la cuvântul francez „sharme”, ceea ce înseamnă „farmec, încântare”. Vorba e că cele mai multe cântece cu flașnetă-șarmanca se refereau la dragoste, la femeia... fermecătoare sau, cum se spunea și în românește cândva... femeia șarmanță.

În limbile poloneză și ucraineană flașnetă se mai numește „Caterina”. Se explică prin faptul că cel mai popular cântec de dragoste interpretat prin acompanierea flașnetei se numea în franceză „Charmante Catherine” – „Fermecătoarea Caterina”.

După ce am dat aceste explicații despre străvechiul instrument muzical – flașnetă, care nu a fost văzut nici chiar la televizor de tineretul de azi, vă închipuiți cât de tare a trezit curiozitatea la sutele de studenți de la UTM și ASEM, care umpluseră sala de festivități. Iar, în plus, parfumul liric adus în sală de

cântăreții francezi – dna **Patrice Giroud** și **Pascuale Barouline!**

Se știe că anul 2005 pe tărâmul științei este declarat drept „Anul internațional al fizicii”. Tocmai în cadrul multiplelor manifestări ocazionate de „Anul internațional al fizicii” la Iași a avut loc un **Festival al muzicii mecanice**. Or, flașnetă este desigur un instrument mecanic.

Dnii **Valerian Dorogan**, profesor pentru știință la UTM, și **Gheorghe Reabțov**, profesor la ASEM, au putut să organizeze deplasarea de la Iași la Chișinău a celor doi simpatici cântăreți francezi, pentru a prezenta un concert „cu flașnetă”.

Și foarte bine s-a încrustat acest concert foarte original, nemaivăzut în munca încordată într-o instituție care se numește universitate. Căci bine a mai prins această relaxare sufletească prin esteticul muzical vechi, străvechi. Unul dintre cele mai bune momente educative în septembrie, la UTM...

Onoarea universității Absolventul Ciobanu (FIMCM) lucrează în Thailanda

Vitalie Ciobanu a absolvit anul acesta 2005 **Facultatea de Inginerie și Management în Construcția de Mașini** a UTM și imediat după absolvire a și plecat în Thailanda.

Cum adică "a plecat"? Vitalie a fost invitat ca fiind un tânăr specialist cu formidabile cunoștințe. Ca și alți câțiva absolvenți de la aceeași facultate a semnat un contract de muncă la firma "Sol-plus & Arrk Eastern", care are o filială și în Moldova. Contractul este pentru 7 ani. Întâi Vitalie va avea un stagiul de 2 ani în Thailanda, apoi va lucra următorii 5 ani în Moldova.

Noi am publicat în numărul trecut din octombrie a.c. al "Mesagerului Universitar" **fotografiile uni grup de absolvenți tot de la FIMCM, care-și fac același stagiul de doi ani în**

Japonia, la Tokyo. Deci iată ce căutare au studenții de la FIMCM. Căutare și în țări străine, pentru că au bună pregătire inginerescă.

În scrisoarea trimisă lui **Alexei Toca**, decan FIMCM, conf., dr. ing., absolventul Vitalie Ciobanu scrie din Thailanda: "**Vă mulțumesc mult Dvs. personal și corpului profesoral pentru că mi-ați dat cunoștințe înalte... Sunt deja 2 luni de când fac stagiul la Compania "Thai Sol-Plus Asia (TSA)" din Thailanda. Am reușit să cunosc o mulțime de lucruri**".

Vitalie descrie amănunțit secția și mecanismele unde lucrează, care este tehnologia, disciplina inginerescă etc.

Noi cu mare plăcere publicăm acest fapt exemplar de "recrutare" la muncă a absolvenților de la UTM, în cazul dat de la **Facultatea de Inginerie și Management în Construcția de Mașini** pentru a demonstra că, așa cum se știe deja, "La UTM se face carte!".

Urăm succese acelor absolvenți care au asemenea succese și sperăm că exemplul lor de muncă la studii încă fiind în anii studenției va întări voința și altor sute și sute de studenți acum la facultățile UTM de a merge pe aceeași cale a pătrunderii

cunoștințelor profunde în profesie.

Teze de diplomă ale absolvenților 2005

Algoritmi de stabilizare a turațiilor motorului cu ardere internă

Algoritmi de stabilizare a turațiilor motorului cu ardere internă de **Maxim Pisarenco, FCIM, sub conducerea dlui Bartolomeu Izvooreanu, conf. dr., a lucrat asupra temei indicate în titlu, aceasta fiind sugerată în timpul practicii la firma „Proteho”, profilată pe linia diagnosticării autovehiculelor.**

Automobilele moderne sunt echipate cu accesorii ce acționează ca sarcină asupra motorului. În regim de funcționare în gol, când sarcinile sunt puse în funcțiune, turațiile pot scădea brusc. Condiționarea aerului (climatizorul) poate fi cea mai mare sarcină, dar niște sarcini la fel de însemnate le pot constitui farurile, amplificatorul volanului, încălzirea electrică a ferestrelor și motoarele electrice ce mișcă ferestrele în sus și în jos.

Obiectivul acestei lucrări a fost de a proiecta un regulator, astfel încât turațiile să fie menținute la același nivel independent de variațiile în sarcină. Proiectarea regulatorului se face utilizând un model validat al motorului cu ardere internă. Acest model este o reprezentare fenomenologică

de frecvențe joase a unui motor de patru cilindri. Dinamica sistemului modelat a fost verificată și validată prin testarea dinamometrică a motorului, care a demonstrat că un model de ordin relativ redus al motorului poate captura principalele procese pentru a fi utilizat la proiectarea sistemelor automate de tracțiune.

În afară de stabilizarea turațiilor în regim de funcționare în gol, sistemul automat proiectat este utilizabil și pentru așa-numitul cruise control, adică păstrarea vitezei constante automobilului la apăsarea unui buton de comandă de către șofer. Acest regim este utilizat în special pe automagi-strale, unde autovehiculul merge monoton și fără opriri. În acest caz în calitate de perturbații apar deja nu dispozitivele electrice și electronice din automobil, ci factorii externi. Evident că cea mai importantă perturbație externă este panta (unghiul de înclinare) a drumului. Alți factori ar fi direcția și puterea vântului, modificarea masei automobilului.

În domeniul reglării turațiilor motorului cu ardere internă (MAI) au fost implementate diferite tehnici de reglare, cum ar fi reglarea clasică, fuzzy, H-infinit, cu predicție. În această lucrare a fost proiectat un regulator PID (Proportional-Integral-Derivativ) cu parametri de acord variabili. Această alegere se explică prin comportarea neliniară a MAI și necesitatea acordării regulatorului pentru fiecare regim de funcționare în parte. Se intenționează a obține performanțe superioare unui regulator PID liniar (cu parametri constanți).

Sub comanda unui regulator PID liniar procesul tranzitoriu al sistemului este diferit la diferite turații, astfel neatingându-se performanțele optime. De aceea îmbunătățirea cea mai importantă care se prevede să o aducă regulatorul PID cu parametri variabili este obținerea aceluiași proces tranzitoriu la toate valorile turațiilor, adică obținerea unei comportări constante și robuste a motorului. De asemenea, este necesar ca imunitatea la perturbații a sistemului rezultat să fie cât mai mare.

Diplomă tehnico-managerială

Dra Alexandra Novac, absolventă a FIMCM, sub conducerea științifică a dlui **Demian Ușanli, conf. dr.**, a executat un proiect de diplomă la comanda firmei. Este vorba de firma moldo-franceză „Fabbri-inox”, care produce cuve (un fel de butoaie) pentru vinificație. Producție cerută, se înțelege, pe piața Moldovei, ca țară viti-vinicola. Dar comanda nu s-a referit la producția cuvelor, ci a pompelor. Mai exact, a unei piese de pompă numită „capacul superior”. Acest capac absolventa l-a prelucrat la două mașini-unelte – una cu comandă numerică, alta – de găurit, radială. Prelucrarea a trecut mai multe operații, dar la final în procesul de strunjire fină și alezare tre-

buia de atins cea mai înaltă treaptă – a șaptea – de precizie, ceea ce absolventa sigur că a atins. Alte operații mai simple, cum ar fi găurirea, lărgirea, obținerea filexului – procese de prelucrare ceva mai simple, însă toate fiind executate pe șirul a 5 operații, absolventa reușind să comaseze numărul operațiilor la 3.

Înseamnă că Alexandra Novac, reducând numărul de operații, a ridicat, pe de altă parte, productivitatea execuției acestui capac superior – piesă necesară pentru pompe. Or, pentru orice firmă ridicarea productivității în producere este o realizare economică importantă, deci absolventa UTM s-a achitat cu succes de sarcina pusă la

firma „Fabbri-inox”.

Toate acestea aici sunt spuse așa, sumar, în linii generale, dar cititorul perspicace al „Mesagerului Universitar” își imaginează că absolventa a efectuat fie în laborator, fie simulând la calculator zeci și zeci de calcule, experiențe, formule, până să fi ajuns la rezultatul exprimat doar în câteva cuvinte – „capac din aluminiu pentru pompă”.

Alexandra Novac ca viitor inginer-manager s-a preocupat în proiectul său și de „partea financiară” a aceleiași firme „Fabbri-inox”. A studiat documentele respective la firmă cu foarte multă minuțiozitate, astfel ca să explice economic managementul favorabil al acestei firme, care funcționează deja 5 ani aici la noi. A găsit destule zone unde s-ar putea reduce costurile, astfel ca să crească profitul, căci fără profit nu are rost nici o producție.

Firma „Fabbri-inox” a primit cu gratu-

dine propunerile economice ale absolventei, iar societatea noastră va avea în persoana absolventei Alexandra Novac încă un cadru de nădejde – inginer-manager.

CFDP DIN NOU PRINTRE PRIMII

Patru ani consecutiv, în cadrul Universității Tehnice din Cluj Napoca, România, se desfășoară Sesiunea de Comunicări Științifice a Studenților Drumari. Anul acesta a avut loc sub genericul: „Student-2005”. Catedra „Căi Ferate, Drumuri și Poduri” de la FUA, la invitația multimatei doamne **Carmen Chira**, conf. univ., dr. ing., UT Cluj Napoca, organizatorul sesiunii, s-a prezentat cu două lucrări:

- „**Cauzele și soluțiile de lărgire a căii podurilor din beton armat**”, prezentată de studentul grupei CFDP-011 **Alexandru Măslitchi**, conducător, **Sergiu Bejan**, lect. super.;

- „**Drumurile și alunecările de teren din Republica Moldova**”, prezentată de studenții grupei CFDP-011 **Ruslan Anii** și **Natalia Gâscă**, conducători **Nicolae Malcoci**, dr. ing., și **Ion Ciubotaru**, dr. ing.

A c e s t e i a d i n u r m ă i-a fost acordată diploma de gradul III din cele 17 lucrări prezentate la sesiune.

Aducem sincere mulțumiri organizatorilor sesiunii, în primul rând dnei **Carmen Chira** care a făcut și o donație de carte de specialitate administrației UTM și decanului FUA în prezența dlui decan **Nistor Grozavu** pentru ajutorul acordat la deplasarea delegației.

lect. super., Catedra CFDP, **Sergiu Bejan**,

„Noi, tineretul creator” – Sala „Brâncuși”

Sub genericul indicat în titlul acestei informații, la Centrul expozițional „Constantin Brâncuși” din Chișinău s-a desfășurat la început de octombrie a.c. o manifestare artistică plină de optimism. Tinerii de la diferite facultăți, licee, colegii cu profil pictură, design, grafică au expus zborul fanteziei creatoare, profunzimea de sentiment, exuberanța inimii zvâcninde, aliajul simțirii și cugetării cerebrale.

Au expus și studenții UTM – design industrial. O originală machetă „**Spațiu de joacă pentru copii**”, elaborată de studenții FIMCM **Mihai Stamate** și **Oleg Mârza**. **Dorina Lușmanschi** a expus o machetă cu denumirea „**Stație**”. Cum vede dânsa designul unei stații pentru autobuze-troleibuze în Chișinău. **Igor Rotaru** s-a prezentat cu macheta unui **electromobil**. Conducătorul artistic al

studenților-expozanți este dl **Valeriu Podborschi**, profesorul lor.

Precum se vede, la Sala „Brâncuși” au expus doar câțiva studenți, ei având misiunea doar de a reprezenta UTM-ul. Se știe însă că în interiorul universității noi organizăm expoziții-design cu participarea a zeci și zeci de studenți de la specialități adiacente cu Arta – design industrial, designul interiorului, design vestimentar, arhitectură.

Directorul Centrului Expozițional „Brâncuși”, dl **Tudor Braga**, critic de artă, a menționat talentele de la UTM alături de talentele studențești de la diferite licee, colegii, universități din Chișinău, care au în nomenclatorul lor profiluri artistice.

La intrare în Sala „Brâncuși” atârna un dicton elocvent: „**Intră cine vrea, rămâne cine poate**”. Ai noștri, precum se arată, pot.

Adunări cu părinții

Profesorii și părinții în procesul educativ

La **Facultatea de Energetică** organizarea adunărilor cu părinții a devenit deja o tradiție. Este una dintre facultățile UTM care practică această acțiune de vreo **10 ani**. Decanul FEn, dl **Ion Stratan**, spune, pe drept, că întâlnirile profesorilor cu părinții și menținerea legăturilor permanente duc la formarea spiritului educativ la tinerii care au ales să-și facă studiile la UTM. Studenții devin mai conștienți, mai organizați, iar părinții mai încadrați în procesul **comun educativ**.

Am avut și noi ocazia să fim prezenți la adunarea părintească din 5 noiembrie a.c. Dl Ion Stratan a menționat în fața părinților că ziua fixată pentru adunare în prima săptămână a lunii noiembrie nu este întâmplătoare. Este timpul potrivit când părinții studenților din anul I se pot în forma despre prezența copiilor lor la ore și cu rezultatele sesiunii intermediare. Părinții studenților din grupele EE-051, EE-052, EE-053 și E-051, au dat dovadă de o prezență cam 80 la sută. Desigur, ei sunt motivați să afle direct de la profesori totul despre odraslele lor.

În fața părinților, au luat cuvântul decanul FEn, dl **Ion Stratan**, prodecanii, dnii **Tudor Stanciu** și **Arhip Potâng**, dl **Ion Proțuc**, șeful Catedrei de Electroenergetică, profesorul de matematică, dl **Vasile Ursu**, de fizică, dl **Igor Boțan** și îndrumătorii de grupe. Dl Ion Stratan a menționat că la FEn se face carte, că studenții au posibili-

tăți diverse de a se manifesta, de a-și demonstra capacitățile și că nimeni dintre discipoli nu va rămâne neangajat în câmpul muncii. Adunările părintești urmăresc câteva scopuri: părinții să facă cunoștință cu profesorii și cu UTM ca instituție; cu rezultatele copiilor lor și cel mai important – să se producă un schimb de păreri și propuneri.

În încheiere, decanul FEn, a oferit numerele de telefoane de la decanat, astfel încât părinții să poată oricând face legătura și afla informații despre copiii lor. Totodată, dlui a atenționat părinții, ca aceștia să nu ofere băuturi alcoolice studenților atunci când ei merg în vizită la țară. Doar se știe, consumul de băuturi alcoolice duce la diverse situații urâte.

Dl Ion Proțuc a informat părinții despre faptul că studenții anului I sunt primii care vor studia conform unui program nou de învățământ, despre **Procesul Bologna** și despre cerințele facultății. În plus, dlui a amintit părinților, că orice tânăr specialist, pentru o angajare reușită în câmpul muncii, este obligat să cunoască trei lucruri de bază: **specialitatea, o limbă străină și calculatorul**.

Dl T. Stanciu s-a referit la studiile pe bază de buget și la cele pe bază de contract. Nu este nici o diferență între acestea. Cerințele sunt egale. După același program studiază și unii, și alții. Acest lucru a fost adus la cunoștință pentru că

mulți mai sunt adepții unei păreri eronate: eu fac studii la contract – înseamnă că trebuie să iau o notă mare.

Desigur au urmat întrebări din partea părinților privind acordarea burselor, căminului, susținerea examenelor de bacalaureat în anul II pentru a fi promovați în anul IU etc., la care profesorii FEn au răspuns detaliat.

După aceasta, a urmat întâlnirea separată pe grupe a părinților cu îndrumătorii de grupe.

Îndrumătorii au mulțumit părinților că au binevoit să vină la adunare. La rândul lor, părinții s-au arătat a fi satisfăcuți de inițiativele dascălilor UTM, oferindu-le acestora încredere și promisiunea că vor contribui întru totul la o educare cât mai eficientă a studenților.

Conferințe internaționale

Instruire în Tehnologii Informaționale Geospațiale

Pe 27-28 octombrie 2005, Catedra "Geodezie, Cadastru și Geotehnică", FCGC, a fost gazda Conferinței Internaționale "Instruirea universitară în Tehnologii Informaționale Geospațiale – EGIT 2005". Asupra înființării studiilor în domeniul Tehnologiilor Geospațiale la UTM, precum și despre înființarea Laboratorului de Tehnologii Geospațiale, părți constitutive ale proiectului "Educație și Tehnologii Informaționale Geografice" al Catedrei "GCG" în cadrul Programului TEMPUS, vă informăm în numerele din **ianuarie și octombrie 2005 ale ziarului "Mesager Universitar"**.

La necesitatea introducerii instruirii în Tehnologii Informaționale Geospațiale (GIT) la UTM s-a referit în deschiderea rectoral, dl **Ion Bostan**, academician. Este un proiect foarte vast și necesar nouă. Cuvinte de salut au rostit dnii **Huaan Fan**, dr., director de Studii, Departamentul Geodezie și Geoinformatică, **Institutul Regal Tehnologic, Stockholm, Suedia**, coordonator principal de proiect; **Emmanuel Natchitz, Școala Specială de Lucrări Publice, Paris, Franța**; **Ștefan Crigan**, vice director, Agenția Relații Funciare și Cadastru; **Alexandru Simonov**, vice director al Institutului de Cercetări și Educație Tehnologice, Rusia; **Gheorghe Nistor**, prof., dr. ing., decan al **Facultății Transfrontaliere de Inginerie, extensiune Universitară la UTM**; **Alexandru Iliș** profesor, **Universitatea Tehnică de Construcții, București**; **Ioniță Pădure**, prof., dr. ing., **Universitatea "1 decembrie 1918", Alba Iulia**; **Mugurel Rădulescu**, **Universitatea de Nord, Baia Mare**; **Serghei Nagorneac**, director general, **Institutul INGEOCAD**; **Nicolae Voloșin**, director **VEC SRL**, Distribuitor Oficial TRIMBLE în Republica Moldova. Mulți dintre oaspeții au adus diverse cadouri: literatură specializată și CD-uri cu programe specializate.

De asemenea, prezenți au fost și alți oaspeți și profesori de la universități din RM și din România.

Importanța desfășurării Conferinței Internaționale a coincis și cu **jubileul de 10 ani de la fondarea în cadrul FCGC a specialității "Geodezie, Topografie și Cartografie"**, precum și cu lansarea primei promoții de specialiști în cadrul Facultății Transfrontaliere de Inginerie, extensiune universitară la UTM.

În cadrul conferinței EGIT-2005 au fost susținute rapoarte în plen. Dl Huaan Fan s-a referit la "Instruirea Sistemelor Informatică Geografice (GIS) în Suedia". Dlui a dus la cunoștință că Suedia este una dintre primele țări din Europa în care a început instruirea GIS încă prin anii 90. Multe universități au la bază specialități de GIS: geomatică, geodezie, geoinformatică, în special Institutul Regal Tehnologic din Stockholm. Sunt universități care acordă gradul de bacalaureat în Sisteme geomatice, precum și școli de arhitectură care acordă cursuri GIS. De asemenea sunt programe de master internațional care oferă burse pentru studenții străini. Dlui a menționat cu o mândrie deosebită faptul că de asemenea burse beneficiază în prezent și 2 masteranzi moldoveni (în cadrul Programului TEMPUS). Dl Emmanuel Natchitz în raportul "Instruirea GIS în Franța" a informat că în Franța sunt 4 școli în care se promovează GIS. Faptul că este adoptat un sistem de credite, oferă posibilitatea de a atrage și studenți străini. Dl **Constantin Bofu** în "Preocupări Educaționale GIS la Universitatea Tehnică, Iași, România" a relatat despre realizările în instruirea GIS la UTI. Universitatea este dotată cu Laborator GIS, cartografie și fotogrammetrie digitală. Dl **Alexandru Simonov** în "Instruirea GIS în Rusia: Experiență și probleme" a considerat oportună împărtășirea experienței de implementare GIS în Rusia. Dlui s-a referit la faptul că în Rusia există aceleași probleme ca și în RM de neconcordanță a datelor. Predomină și problema antrenării cadrelor didactice în cursurile GIS. De aceea este necesară pregătirea cadrelor tinere peste hotare. În raportul "Pledoarie privind înființarea în România a unei noi specializări Universitare:

Sisteme Informaționale Geografice (GIS)" dl **Mugurel Rădulescu** a ținut să aducă la cunoștință că GIS poate fi atașat domeniului de Geografie, Informatică și Geodezie, că nu este ceva nou și necunoscut, ci că are la bază un trunchi comun.

Dl **Vasile Grama**, șeful CGCG și dl **Vasile Chiriac**, comandant IMFA, serviciul Topografie, Ministerul Apărării au susținut un raport important "Geoinformatică – o disciplină și o specialitate nouă pe piața ofertelor educaționale din Republica Moldova". Termenul "Tehnologii Geoinformaționale" reprezintă un domeniu de mare actualitate în dezvoltare exponențială și că definește una din pozițiile cheie ale progresului societății. Rolul educațional al GIS tinde să ofere doar schimbări pozitive: dezvoltare tehnologică, reforme micro-economice, globalizare și dezvoltare durabilă. Premisele GIS includ în sine o informatizare pe scară largă a societății, necesitatea acută de personal specializat în domeniul tehnologiilor geoinformaționale, reforma învățământului universitar.

GIS reprezintă în sine un ansamblu tehnic și organizatoric de persoane, echipamente, norme, având ca funcții culegerea, stocarea, validarea datelor geografice în vederea obținerii informațiilor. În prezent se lucrează asupra introducerii în învățământul național a unei noi specialități. Problema principală e cum să fie numită aceasta: Geoinformatică, Tehnologii geoinformaționale, Tehnologii geografice, geomatice? O altă problemă ar fi: care sunt așteptările tinerilor doritori de a obține studii GIS, care va fi poziția lor socială pe baza studiilor obținute, vor fi recunoscute pe plan internațional diplomele absolvenților, va fi posibilă deplasarea de la o universitate la alta care oferă studii GIS etc?

Deocamdată șapte reprezentanți de la UTM au beneficiat de specializări în domeniul GIS. În perioada septembrie 2004-iunie 2006, două cadre didactice urmează studii de doctor, în decembrie

2005-ianuarie 2006, vor avea loc specializări în domeniul fotogrammetrie, adăugându-se aici și crearea celor 18 stații de lucru în cadrul Laboratorului de Tehnologii Informaționale și dotarea cu utilaj și echipament modern de măsurare.

Dl Vasile Chiriac a menționat importanța lansării noii specialități în cadrul UTM privind GIS, deoarece în primul rând Ministerul Apărării are nevoie de specialiști calificați.

În cea de a doua zi au urmat comunicările diverșilor specialiști în domeniu din Republica Moldova, România și Rusia.

Ion Pocaznoi
Președintele
Comitetului Sindical
- colaboratori

Pe 27-28 octombrie 2005 și-a desfășurat lucrările Congresului IV al Confederației Sindicatelor din Republica Moldova.

Ca documente ale Congresului pot fi menționate cele 10 rezoluții adoptate, printre cele de bază fiind: despre necesitatea păstrării identității și consolidării CSR; despre situația în domeniul veniturilor salariale ale angajaților; protecția muncii, sănătății și asigurarea socială a angajaților; cu privire la protecția juridică a membrilor de sindicat; Sindicatele și tineretul, etc.

Pentru prima dată a fost interpretat Imnul Sindicatelor, care începea și finaliza lucrările Congresului în fiecare zi.

Imnul Sindicatelor

(muzica: Dinu Matvievici, versuri: Grigore Vieru)

Sindicatul – frăție de muncă
Și frăție de inimi în gând!
Sindicatul ne fie poruncă
Și dreptate ne fie oricând!
Refren:
Să primească o cunună
Sindicatul cel unit!
Să trăiască viață bună
Omul care-i trudit!

Unde este legea crăiasă
Legea celor care muncesc
E acolo pâine pe masă
Și țara tezaur domnesc.

Refren:
Pururea o putere cerească
Floarea stelelor o va păzi
Pe pământ Sindicatul păzească
Rodul muncii în fiecare zi.

Refren:

Anul "văzut" de un student... plictisit

1. Duminici – 52 de duminici într-un an, care sunt zile de odihnă.
2. Zile de vară – 50, când vremea este foarte caldă și este greu de studiat. Mai rămân 263 de zile.
3. Minimum câte 8 ore zilnic de somn înseamnă 122 se zile. Mai rămân 141 de zile.
4. Câte 2 ore zilnic pentru mâncare și alte delicii înseamnă 30 de zile. Mai rămân 111 zile.
5. Câte o oră de palavre se adună 15 zile. Mai rămân 96 de zile.
6. Zile de examen pe an – cel puțin 35. Mai rămân 61 de zile.
7. Sărbători și zile libere – 52 de sămbete. Mai rămân 9 zile.
8. Zile în care faci boală – cel puțin 3. Mai rămân 6 zile.
9. Filme și distracții – cel puțin 5 zile. Mai rămâne o zi.
10. Această ultimă zi este ziua de naștere a studentului.

Topul celor câteva semne, prin care îi poți identifica pe unii studenți

1. Nu merge la orele de sport, dar este un atlet bun când întârzie la cursuri.
2. În timpul semestrului este în vacanță, iar în timpul vacanței este în sesiune.
3. Acasă se dă drept mare intelectual, iar la facultate susține cu greu, din a treia oară, restanțele la un obiect.
4. Motto-ul vieții lui este: "De mâine mă apuc să învăț!"
5. Traversează strada fără să fie atent la mașini.
6. Întotdeauna iarna îl prinde cu haine de toamnă.
7. Își conectează reșoul... la orice surse.

Larisa DUNAI

Doctori habilitați la UTM

Anatolie Casian - 70

Anatolie Casian – profesor universitar, doctor habilitat, șef catedră „Mecanica Teoretică”, laureat al Premiului Național în Domeniul Științei și tehnicii, membru titular al Academiei Internaționale de Termoelectricitate, membru-corespondent al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe.

Anatolie Casian s-a născut la 17 noiembrie 1935 în satul Colicăuți, raionul Briceni într-o familie de învățători. După terminarea cu medalie a școlii nr. 2 din or. Eđineț a fost înscris la facultatea de fizică și matematică a Universității de Stat din Chișinău, care a absolvit-o cu mențiune în 1957. A făcut studiile în doctoratură la catedra „Fizica Teoretică” la aceeași universitate. În a. 1965 a susținut teza de doctor în fizică și matematică sub conducerea acad. **V. Moscalenco**.

Pe parcursul anilor 1960-1969 a lucrat la Academia de Științe a Moldovei (AȘM) ca cercetător științific inferior și superior, secretar științific al Secției de științe fizico-tehnice și matematice. În același timp în a. u. 1962-1963 a fost stagiar la Universitatea „M. Lomonosov” din Moscova sub conducerea acad. **N. N. Bogoliubov**. A folosit acest timp și pentru a frecventa cursurile vestitelor savanți **V. L. Bonci-Bruevici**, **A. A. Abricosov**, **I. M. Lifșit**, și de a participa la toate seminarele științifice ale prof. **V. L. Bonci-Bruevici** și a profesorilor **S. V. Tiablicov** și **D. N. Zubarev** la Institutul de Matematică „V. A. Steclov”. În 1967-69 a lucrat în Algeria ca profesor la Universitatea din Alger. După întoarcerea din Algeria, la invitația rectorului **S. Radauțan** s-a transferat la Institutul Politehnic din Chișinău, unde până în a. 1976 a lucrat ca șef catedră „Mecanica Teoretică”. La Institut a continuat lucrul de consolidare a catedrei, început de fondatorul și primul ei șef, dr. conferențiar **A. Marinciuc**. În același timp, din a. 1970 a fost secretarul științific al Consiliului Institutului, aducând o contribuție importantă la îmbunătățirea activității Consiliului.

În 1976-1982 a lucrat la Filiala din Moldova a Institutului de Surse Electrice a Asociației Industrial Științifice „Kvant” din Moscova ca cercetător științific superior, șef de laborator, vice-director pe știință, director. Din mai 1982 până în prezent activează din nou la Institutul Politehnic din Chișinău, actualmente Universitatea Tehnică a Moldovei ca șef catedră „Mecanica Teoretică”. În 1988 a susținut teza de doctor habilitat, iar în 1990 i s-a conferit titlul de profesor universitar.

Datorită meritelor sale științifice a fost ales în 1994 academician al Academiei Internaționale de Termoelectricitate, iar în 1999 membru-corespondent al Academiei Americano-Române de Arte și Științe. El este membrul colegiului

de redacție al revistei internaționale „Journal of Thermoelectricity”, al revistelor „Moldavian Journal of Physical Sciences”, AȘM și „Fizica și Tehnologiile Moderne”, Chișinău. Prof. A. Casian efectuează lucrul pedagogic la un nivel metodico-științific înalt. Predă cursul de mecanică în limbile română, rusă, franceză și engleză. Depune multe eforturi pentru a atrage studenții la activitatea științifică. Are lucrări publicate împreună cu studenții. Este eminent al învățământului public din Moldova și fosta Uniune Sovietică. Este decorat cu medalia „Meritul Civic”.

A. Casian participă activ la cercetările științifice, are peste 200 de publicații științifice, inclusiv 2 monografii și 6 lucrări didactice pentru studenți. A fost conducător la peste 20 de teme științifice. În ultimii ani a participat ca conducător de echipă la realizarea a 4 proiecte internaționale: INTAS-96-535, USA N00014-97-C-0219, CRDF-MRDA Nr ME-3010, INTAS-01-0184, care au fost îndeplinite cu succes. A participat cu rapoarte la multe conferințe științifice internaționale, inclusiv cu 11 rapoarte invitate în ultimii 10 ani. A fost menționat cu Diploma pentru cea mai bună lucrare la al 7-a Forum Internațional de Termoelectricitate, Kiev, 1996, cu Diploma de gradul I și premiul Senatului UTM pentru realizări științifice deosebite (1998, 2000). Este Laureat al Premiului Național în Domeniul Științei și Tehnicii (2004).

Numele prof. A. Casian este bine cunoscut în cercurile largi ale comunității științifice din țară și de peste hotare. A fost invitat la Universitatea Ben-Gurion, or. Beer-Sheva, Israel (1996 și 2002) pentru două săptămâni; la Universitatea H. Poincare, or. Nancy, Franța (1997 și 1998) și la Institutul Național Politehnic al Lotaringiei (2000) pentru o lună în fiecare an; la Office of Naval Research, Washington, SUA (1999), unde a prezentat un raport în fața Consiliului tehnic; la Universitatea din California-Riverside (2002) pentru o săptămână; la Observatoire des Micro et Nano Technologies, Paris, Franța (2005), unde a prezentat un seminar despre cercetările sale în domeniul materialelor termoelectrice organice. De mai multe ori a vizitat Universitatea „M. Lomonosov” din Moscova și Institutul de Probleme ale Fizicii Chimice din Cernogolovca, Rusia. Sub conducerea sa au fost susținute 7 teze de doctor (2 în Algeria) și 2 teze sunt în curs de pregătire.

Domeniul de activitate științifică a prof. A. Casian este destul de larg: probleme fundamentale ale mecanicii rețelei cristaline și teoriei semiconductorilor, fenomene de transport și termoelectrice în structuri de dimensiuni reduse cu

gropi de potențial, proprietăți termoelectrice ale cristalelor organice cvasiunidimensionale. Se poate de menționat câteva direcții de cercetare unde dumnealui a obținut rezultate valoroase noi.

1. Teoria fenomenelor cinetice și optice în semiconductori polari în condițiile ecranării dinamice.

A fost cercetată influența plasmei de electroni și de goli asupra proprietăților cinetice și optice. A fost demonstrat, că ecranarea dinamică duce la creșterea interacțiunii electron-phononice (antiecranare). Ca rezultat, la concentrații intermediare a purtătorilor de sarcină, când are loc rezonanța plasmon-fofonică, mobilitatea purtătorilor discrește și atinge valori minime ca funcție de concentrația purtătorilor, efect determinat de antiecranarea interacțiunilor. Acest rezultat este important pentru optimizarea funcționării dispozitivelor microelectronice. La fel, în spectrul de absorbție a radiației infraroșii în apropiere de rezonanța plasmon-fofonică apare un fenomen de antirezonanță și o structură suplimentară din câteva piscuri. Ele pot servi pentru a determina parametrii cristalelor.

2. Efecte termoelectrice în structuri cu multe p-n-homo și heterojuncțiuni.

A fost prezis un nou mecanism de apariție a tensiunii termoelectrice pe bariera de potențial a joncțiunii, determinat de termodifuzia purtătorilor de sarcină, care duce nu la micșorarea, dar la creșterea barierei de potențial și la apariția tensiunii termoelectrice cu semn contrar tensiunii obișnuite fotoelectrice. Experiențele, special puse în acest scop, au confirmat această prezicere a teoriei. A fost demonstrat, că pe barierele structurilor cu joncțiuni p-n- și p-n-p pot să apară maxime ale tensiunii termoelectrice, cu mult mai mari de cât la capetele structurii. Acest fapt trebuie să fie luat în considerație la asigurarea fiabilității dispozitivelor microelectronice, care funcționează în condiții neizotermice. A fost propus și cercetat un model nou de termotranzistor pentru detectarea radiației infraroșii.

3. Cinetica curentului purtătorilor de neechilibru în detectoare de radiații ionizante.

A fost cercetată forma impulsului de curent al detectorului, ținându-se cont de durata impulsului de iradiere, de capturarea purtătorilor pe capcane și eliberarea lor termică din nou în zonă. Au fost elaborate recomandări pentru alegerea parametrilor optimi ai detectoarelor în scopul de a obține impulsul curentului cu amplitudine maximă și prelungire minimă a frontului lui din urmă.

4. Proprietăți optice, de transport și termoelectrice ale unor structuri cu dimensionalitate redusă a spectrului electronic.

A fost cercetată influența plasmei purtătorilor asupra proprietăților cinetice și optice a unui șir de structuri relativ noi, care conțin gaz electronic cvasibidimensional și cvasiunidimensional, ca gropi cuantice de potențial, diferite hetero-joncțiuni, fire cuantice. A fost obținut, că în anumite condiții

coeficientul de absorbție a radiației infraroșii crește de zeci de ori în comparație cu cazul, când prezența plasmei electronice se neglijează. În spectrul de absorbție au fost prezise maxime suplimentare cauzate de tranzițiile intersubbande ale electronilor.

Au fost determinate valorile optime ale parametrilor structurii și valorile maxime ale parametrului termoelectric de calitate în gropile cuantice de tip n și p-PbTe/Pb EuTe în baza unui model fizic mai realist fără a folosi parametri de ajustare. Au fost elaborate recomandări pentru aplicări practice.

5. Proprietățile termoelectrice ale cristalelor organice cvasiunidimensionale.

A fost propus un nou mecanism de transport electronic, care constă în realizarea interferenței a două interacțiuni electron-fofonice mai importante în cristale organice cvasiunidimensionale. S-a obținut, că pentru anumite stări în banda de conducție ambele mecanisme de împrăștiere se compensează reciproc semnificativ. Purtătorii de sarcină din aceste stări vor avea mobilități înalte, iar cristalul – conductivitate electrică mărită. Valorile coeficientului termoelectric vor fi și ele înalte. După cum s-a demonstrat, interferența afectează mai puțin conductivitatea termică electronică. Astfel, așa cristale sunt foarte favorabile pentru aplicări termoelectrice. Parametrul termoelectric de calitate în aceste materiale va fi cu mult mai mare de cât în materialele organice cunoscute. Deși modelul propus încă nu a fost confirmat pe deplin în mod experimental, el a trezit un interes deosebit în cercurile științifice din domeniul termoelectricității. La a 22-a Conferință Internațională de Termoelectricitate, Franța, 2003 a prezentat un raport invitat la ședința plenară, iar în 2005 a fost invitat la Paris, unde a prezentat un raport în fața Consiliului tehnic pe această temă.

La 70 de ani ai săi, dl Casian este foarte activ pe ogorul pedagogic și științific. Este plin de energie, și de optimism. Sincere felicitări, urări de sănătate și noi realizări de creație, pentru dl profesor.

Ion Balmuș,
decanul Facultății de Calculatoare,
Informatică și Microelectronică
UTM, conf., dr.

Conferință științifico-practică la FIMM

Pe 27 octombrie 2005 în Republica Moldova a fost sărbătorită Ziua Automobilistului. Cu această ocazie în cadrul Facultății de Inginerie și Management în Mecanică (FIMM), pe 28 octombrie a fost organizată Conferința științifico-practică „Strategii de Management, Inginerie și Tehnologii în Transporturi”.

Decanul facultății, dl **Vasile Cartoceanu**, după felicitarea cuvenită a adus la cunoștință că 27 octombrie mai semnifică o sărbătoare - jubileul de 30 de ani de la fondarea Catedrei Transport Auto în cadrul FIMM. Cuvinte de felicitare a adresat și dl **Valerian Dorogan**, prorector pentru cercetare științifică, care a avut și misiunea de a transmite mesajul rectorului UTM, dl **Ion Bostan**, academician.

În această ordine de idei merită să-i numim pe cei care au reprezentat comitetul de organizare: dnii **Tudor Alcaz**, șef Catedră Inginerie și Management în Transport, con. univ., dr., **Vladimir Ene**, șef Catedră Transport Auto, conf. univ., dr. ing., **Vitalie Scalnăi**, conf., dr., fost șef al acestei catedre foarte mulți ani, **Iurie Căpățână**, prodecan, conf. univ., dr., **Dumitru Patrașcu**, profesor, dr. hab., Catedra IMT, **Nicolae Martăniuc**, profesor, dr. hab., Catedra TA, **Olivian Pădure**, prodecan, conf., dr. ing., și dna **Ala Oprea**, lect. asist., catedra IMT.

În cadrul conferinței au fost susținute comunicări și rapoarte în plen de către diverși reprezentanți ai unităților și subdiviziunilor de transport.

Dl **Nicolae Șalari**, șeful Direcției Transport Auto, Ministerul de Transporturi s-a referit în comunicarea: „Strategii de dezvoltare a transporturilor în Republica Moldova” la obiectivele principale pe termen mediu în domeniul transportului: eficientizarea serviciilor în transport, sporirea traficului auto internațional, măsuri de îmbunătățire a transportului auto, implementarea tehnologiilor

moderne, testarea tehnică a autovehiculelor, achiziții în fondul rutier, certificarea mijloacelor de transport, autorizarea stațiilor de reparare și deservire tehnică, instruirea și reciclarea personalului din domeniul transportului auto, implementarea aparatelor de control a regimului de lucru și odihnă a șoferilor etc.

Dl **Dumitru Solomon**, rector, Academia de Transport, Informatică și Comunicații (ATIC), în „Formarea continuă a cadrelor – chezașia succesului în domeniul transporturilor” s-a referit preponderent la cursurile de formare continuă pe care le oferă Asociația Internațională a Transportatorilor Auto (AITA). Se au în vedere cursurile pentru șoferii de transporturi periculoase și pentru șoferii de expediție. Dlui a informat studenții și profesorii prezenți în sală că certificatele obținute în urma cursurilor de reciclare la AITA sunt recunoscute în Europa. Anume din acest considerent multe persoane care doresc să se angajeze peste hotare urmează cursuri de reciclare la AITA.

Dl **Ion Sârbu**, prof., dr. hab., la ASEM, a vorbit despre „Managementul funcționării unităților de transport în contextul globalizării”. Aici e de amintit că globalizarea se bazează pe unicitatea economiei mondiale. Locul transportului auto în condițiile economiei mondiale constituie un rol important, deoarece acest mijloc de locomotie constituie o modalitate de transportare operativă a pasagerilor și a bagajelor.

Dl **Sergiu Taran**, director CIPTI – AITA, a vorbit despre „Rolul Asociației Expeditorilor din Republica Moldova în dezvoltarea transporturilor internaționale”. Dlui a lansat invitația de angajare în câmpul muncii la AITA către studenții FIMM.

Raportul „Problemele și căile de rezolvare a traficului de pasageri din municipiul Chișinău” susținut de către dl **Tudor Rusu**, Director „Taxi

–SERVICE”, conf., dr., a atras atenția tuturor participanților la conferință. Problema transportului de pasageri este una foarte complicată și se referă la toți locuitorii municipiului Chișinău. În primul rând, faptul este legat de tariful foarte scăzut în transport care nu corespunde cu întreținerea. În ultimii ani, din această cauză s-a micșorat numărul de troleibuze și autobuze. Drept rezultat au apărut microbuzele. Până în prezent rămâne nesoluționată problema taxei în mijloacele de transport maxi-taxi. La fel o problemă aparte revine și serviciului taxi. Aici se înregistrează o concurență aprigă. Au apărut diverse firme care și-au procurat unități de transport și le stabilesc taxa. Se preconizează în timpul apropiat introducerea aparatelor de taxat în taxiuri.

O problemă care rămâne încă nerezolvată este lărgirea străzilor în capitală și aducerea lor în ordine pentru introducerea autobuzelor care în curând vor înlocui microbuzele. Pentru aceasta însă, este necesară prezența specialiștilor tineri și calificați. Cu acest prilej, dl T. Rusu a venit și cu o propunere către studenții FIMM – să dea dovadă de inițiativă.

Dl **Constantin Beresteanu**, specialist la Ministerul Transporturilor, a încheiat ședința de comunicări în plen cu raportul „Promovarea transportului durabil ca obiect al integrării europene”. Dlui a adus la cunoștință că în Republica Moldova funcționează Asociația Internațională Auto care are drept scop importul mașinilor noi. Importul mașinilor la mâna a doua duce la foarte multe accidente rutiere.

Dl **Tudor Alcaz** a mulțumit raportorilor, adăugând că toate comunicările susținute vor fi publicate într-o culegere specială care urmează să îmbogățească fondul bibliotecii FIMM.

Conferința „Strategii de Management, Inginerie și Tehnologii în Transport” a lucrat și în secții: „Inginerie și Tehnologii în Transportul

Auto”, „Tehnologii în Traficul Rutier” și „Strategii de Management în Transporturi”.

La Consiliul de Administrație

Masteratul și practica

Două au fost chestiunile fixate pe agendă la ședința **Consiliului de Administrație din 17 octombrie a.c.**, și anume: „**Totalurile admiterii la studii de masterat și sarcinile organizării instruirii în anul universitar 2005-2006**”; „**Analiza stagiilor de practică la FIMCM, FCGC, FUA și extinderea efectuării stagiilor la catedre, la uzina „Etalon” și la alte subdiviziuni productive ale UTM**”.

Universitatea Tehnică a Moldovei se poate reproduce, să zicem așa, numai pe calea pregătirii noilor cadre didactice, pe care le instruieste. Cei mai buni studenți după licență își continuă studiile la masterat, apoi la doctorat, unii dintre ei și de dorit mereu mai mulți, devenind tineri profesori la diferite catedre. Iată de ce subiectul masteratului s-a aflat în discuție și de data aceasta.

La UTM masteratul ca verigă de studii post-licență există de 6 ani. S-a acumulat deci un bagaj bun de experiență.

Dl **V. Amariei, prorectorul pentru formarea continuă a cadrelor și relații internaționale**, care a raportat la chestiunea dată, a specificat că masteratul la UTM acum se află în pragul unor transformări cantitative și calitative. Astfel termenul de masterat va fi mărit de la un an la 1,5 ani cu 90 de puncte de credite academice europene. Masteratul va fi considerat drept „ciclul II universitar”. El se va bifurca: o direcție spre activitatea pedagogică universitară (viitoarele cadre didactice ale UTM); a doua direcție – spre industrie, spre producție sau spre cercetare științifică. În prezent catedrele respective lucrează asupra noii curricule pentru masteratul UTM.

37 de specialități cuprinde acum masteratul UTM.

La UTM masteratul pe baza bugetului de stat sau pe bază de contract are în planurile sale de studii 3 seturi de discipline: socio-umane, de specialitate obligatorii și opționale. Mai este la UTM și așa numitul „Masteratul European”, care s-a format pe baza anumitor proiecte „TEMPUS”: masteratul

„Managementul viti-vinicol” la FTMA, masteratul „Sisteme informaționale, soft și management, rețele de calculatoare” la FCIM, masteratul „Mediul și tehnologii curate” la FEn, masteratul „Auditul energetic al clădirilor” la FUA.

La UTM astăzi avem 150 de masteranzi pe locuri în baza bugetului de stat, fiecare primind o bursă lunară de 288 de lei. La aceste 150 de locuri bugetare au concurat 255 de solicitanți, fapt care vorbește despre faptul că masteratul este tot mai dorit de licențiați, adică el se va ridica tot mai mult în calitate. Pe bază de contract avem 57 de masteranzi. Prin urmare, un contingent de 207 persoane – masteratul își desface tot mai curajos aripile.

Deci, ca să fie foarte clar, la UTM avem două feluri de masterate: masterat republican (local) și masterat european. Numai la masteratul republican-local se predă pedagogie, psihologie, arta oratorică, creativitatea tehnică, organizarea și managementul cercetărilor științifice, managementul calității, tehnologii informaționale, ceea ce înseamnă că anume acest masterat ne va furniza viitoarele cadre didactice pentru diferitele specialități de la UTM. De altfel, unele persoane din acest masterat deja intră încet-încet în nobila activitate de cadru didactic universitar.

În chestiunea a doua din agenda ședinței Consiliului de Administrație „Analiza stagiilor de practică la FIMCM, FCGC, FUA și extinderea efectuării stagiilor la catedre, la uzina „Etalon” și la alte subdiviziuni productive ale UTM” au vorbit toți decanii. Au fost aduse pe tapet toate plusurile și minusurile acestui subiect. Practica, pe cât se vede, își amplifică din ce în ce mai mult cota în pregătirea inginerescă, iar în contextul economic actual al republicii, când industria suferă greutățile tranziției spre capitalism, locuri bune de practică nu sunt destule, trebuie ca universitatea însăși să găsească în interiorul gospodăriei sale posibilități pentru a oferi unor categorii de studenți asemenea locuri.

Discuțiile au fost largi și utile, în acest sens fiind găsite mai multe soluții.

- Diplome masterat -

Masteratul prinde puteri

Nu chiar atât de repede precum poate am dori, dar totuși merge înainte masteratul la UTM. Pe 12 noiembrie a.c. în Sala de Festivități într-o atmosferă adecvată momentului domnii decani au înmănat **156 de Diplome de Magistru**. E o cifră care deja se simte. Acum la a V-a promoție cifra totală, după cum a relatat dl **Valentin Amariei**, prorectorul pentru relații internaționale și formarea continuă a cadrelor se ridică la **peste 500 de absolvenți**. Conform prevederilor Procesului Bologna acum masteratul va forma în sine ciclul II al învățământului universitar. Deci vom avea, chiar din anul curent universitar ciclul I – 4 ani prin finalizare cu Diploma de licență și ciclul II – 1 (1,5) ani – Masteratul prin finalizare cu Diploma de magistru.

Se cere, desigur, și o calitate a studiilor la nivelul european, astfel ca în fond să ajungem, până la 2010, la edificarea unui Spațiu European Unic Universitar, acesta asigurând și o mobilitate respectivă precum o cere și piața muncii a Europei întregi.

UTM pune speranța în Masterat în speță și pentru întinerirea corpului didactic. Din Masterat începe creșterea unui tânăr profesor la o catedră a UTM. Dealtfel un număr sesizabil de masteranzi deja s-au și încadrat în corpul profesoral UTM și trudes cu râvnă pe ogorul universitar.

Alți masteranzi pleacă în domeniul economiei concrete sau cel al cercetărilor tehnico-științifice.

Succese bune și multe tuturora!

- Sport -

Clubul de rugby al UTM – succesele

Antrenorul selecționatei este dl Tudor Procopi.

*Mai 2005 – locul 3 la Turneul Internațional de “Rugby – 7” din Sofia, Bulgaria.

*Mai 2005 – Cupa de Argint la Turneul Internațional de “Rugby – 7” din Benidorm, Spania.

*Iunie 2005 – campioni ai Moldovei la “Rugby – 7” în întrecere cu echipa de seniori, precum și locul 3 în întrecere cu echipa de tineret.

*Iunie-iulie 2005 – ca urmare a pozițiilor 2 și 3 în turneele de calificare din cadrul Campionatului European la “Rugby – 7” din

Catovițe, Polonia și Batumi, Georgia, echipa s-a calificat în turneul final de la Moscova. Vom adăuga aici că s-au calificat în finale doar 12 echipe naționale din 34.

În urma turneului final echipa s-a clasat pe locul 7 în Europa.

Vom aminti că echipa de rugby a UTM reprezintă de fapt selecționata Moldovei. În componența acestei selecționate se află 10 jucători de la UTM și 2 de la INEFS.

AVIZE

Agencia Universitară Francofonă anunță concurs de burse de mobilitate francofonă 2006-2007.

Categoriile de burse propuse sunt următoarele:

- cercetare (mobilitate doctorală),
- perfecționare post-doctorală (mobilitate academică).

Data limită de depunere a dosarelor – 16 ianuarie 2006.

Telefoane de contact:

AUF Chișinău: 23 75 35;

Departamentul Cooperări Internaționale UTM: 23 45 15.

**Scoala superioară de inginerie
Universitatea din Tokyo**

Oferă burse pentru Master în inginerie (2 ani) și Doctor în inginerie, pentru următoarele departamente: Departamentul Inginerie Quantică și Sisteme Științifice, Departamentul Management și Inginerie Nucleară, Departamentul Inginerie a mediului și a Oceanului, Departamentul Inginerie și Geosistem, Departamentul Precizie în Inginerie.

Data limită de depunere a dosarelor – 04.01.2006.

Tel.: 23 54 15.

**Guvernul Republicii Cehe oferă cetățenilor Republicii
Moldova 6 burse pentru studii universitare și una bursă
pentru studii postuniversitare (doctorat),
pentru anul academic 2006-2007.**

Domeniile de studii: tehnic, energetic, mediul ambiant, agricultură și economie.

Informații suplimentare la tel.: 23 80 61. Data limită de prezentare a actelor - 8 decembrie 2005.

Biblioteca aviz

Stimați studenți și profesori!

Biblioteca UTM vă înlesnește accesul la resurse informaționale.

www.library.utm.md

<http://search.epnet.com>

user ID: S1736051

password: password

Editor - UTM. Materialele le puteți expedia la redacție și prin poșta electronică pe adresa: mesager@adm.utm.md

Pregătirea materialelor: M. ROMANCIUC, A. EMANDEI,
D. SARANCIUC.

Design: I. CEAPA (0-69-11-73-72).

Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998

Tiparul: PRAG 3 Comanda:

Tiraj: 1000